

SLOVENSKO GASILSTVO OB PREHODU V NOVO TISOČLETJE

Slovene Firefighting at the Dawn of a New Millenium

Bojan Ušeničnik*

UDK 614.842(497.4)(091)

Povzetek

V Sloveniji je gasilstvo obvezna lokalna javna služba. Namenjena je preprečevanju in gašenju požarov ter reševanju ob drugih nesrečah. Naloge gasilstva opravljajo prostovoljne in poklicne gasilske enote. Na Slovenskem so prvo »požarno brambo« kot prostovoljno gasilsko društvo ustanovili 18. septembra 1869 v Metliki, leto pozneje pa tudi v Ljubljani, Laškem in na Ptuj. Na začetku 1998. leta je bilo v Sloveniji 14 poklicnih gasilskih enot s 466 gasilci ter 1292 prostovoljnih gasilskih enot z okoli 44 000 aktivnimi gasilci. Gasilska služba je številčno najmočnejša javna reševalna služba. Skupaj z gorsko, jamarsko, podvodno in drugimi reševalnimi službami ter Civilno zaščito se povezuje v enoten sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Abstract

In Slovenia, firefighting is a compulsory local public service whose purpose is the prevention and extinction of fires and rescue operations in the event of other accidents and disasters. Firefighting activities are performed by voluntary and professional firefighting units. The first "firefighting" unit was a voluntary firefighters' society established on 18 September, 1869 in Metlika, followed by similar units in Ljubljana, Laško and Ptuj a year later. In the beginning of 1998 there were 14 professional firefighting units with 466 firefighters and 1292 voluntary firefighting units with around 44,000 active firefighters in Slovenia. The Firefighting Service is the largest Slovene public rescue service in terms of active members. Together with the mountain, cave, underwater and other rescue services and the Civil Protection Unit, it forms part of an integral system of protection against natural and other disasters.

Gasilska tradicija

Po podatkih iz zgodovinskih virov naj bi se prve organizirane oblike gasilstva v naših krajih začele pojavljati že v rimski državi, ki naj bi to dejavnost tudi izdatno podpirala. Z njenim propadom je za dalj časa ugasnila tudi gasilska dejavnost. Organizirane oblike gasilstva so se začele ponovno pojavljati v srednjem veku. V 13. stoletju so začeli uvajati požarne rede. Ljubljana je dobila prvi požarni in gasilski red leta 1676. Za požarno službo so skrbeli tudi Francozi v času Ilirskih provinc (1, 2). Pomembni požarnovarnostni predpisi pa so bili na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem uveljavljeni v času avstroogrške monarhije. Tako je Stavbni red za vojvodino Kranjsko (razen občinskega ozemlja deželnega stolnega mesta Ljubljane) iz leta 1875 (3) poleg gradbeno-tehničnih požarnovarnostnih ukrepov, ki jih je moral vsebovati stavbni načrt, urejal tudi vprašanja gasilske službe.

Po ustanovitvi prvih prostovoljnih gasilskih društev se je gasilstvo na Slovenskem začelo nezadržno širiti, predvsem na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Nastale so tudi

zveze prostovoljnih gasilskih društev. Leta 1919 je bila v Ljubljani ustanovljena Jugoslovanska gasilska zveza Ljubljana, ki je vključevala več kot 200 društev z 8000 prostovoljnimi člani.

Za slovensko gasilstvo je bilo posebno težavno obdobje med drugo svetovno vojno. Okupatorji so vodstva gasilskih društev razpustili, gasilstvo pa uredili po svojih predpisih. Gasilska dejavnost pa kljub temu ni zamrla, temveč se je še razširila. To je bil odgovor gasilskih društev na zatiranje in pritiske, ki so jih doživljala.

Na Slovenskem je poslanstvo gasilskih društev od nekdaj presegalo naloge varstva pred požarom. Društva niti v mestih niti v vaških skupnostih v glavnem niso nastajala na pobudo in v skladu s politiko aktualnih oblasti, temveč predvsem spontano kot oblika samoorganiziranja prebivalcev, kot odgovor na različne vrste nevarnosti, ki jim je bilo prebivalstvo izpostavljeno. Ljudje se v ta društva niso vključevali le zaradi večje varnosti pred požari in drugimi nesrečami, temveč so v njih in prek njih uresničevali tudi svoje kulturne potrebe pa tudi določene družbene in politične interese.

**Stavbni red
za vojvodino Kranjsko razen občinskega ozemlja deželnega
stolnega mesta Ljubljane.**

81. člen

Pri vsaki napravi za delalnice morajo dobiti poslopja tako lego, da je mogoče, v slučaju kake nevarnosti ognja brizgle brez ovirka privažati in rabiti.

Skrbeti se mora, da je v slučaju požara pri rokah zadosti vode, napolnjenih vodojemov (vodoshramb) in potrebnega gasilnega orodja, ter se ima občina prepričati, da je vse to pripravljeno.

Pri večjih napravah se utegne zaukazati, da se pripravijo požarne brizgle z vozovi vred za vodo in da se ustanovi požarna bramba.

Postava od 25. oktobra 1875, dež. zak. t. 26

Slika 1. Stavbni red za vojvodino Kranjsko iz leta 1875
Figure 1. Building Rules of the duchy of Carniola from 1875

Slika 2. Prizor s povelje ob 13. kongresu Gasilske zveze Slovenije v Sežani(foto: B. Ušeničnik)

Figure 2. The parade accompanying the 13 th Congress of the Slovenian Firefighters Association (photo: B. Ušeničnik)

Gasilska društva so svojo kulturno dejavnost nadaljevala tudi po končani narodno-osvobodilni vojni. Leta 1949 je bila ustanovljena Gasilska zveza Slovenije, ki je v skupno organizacijo povezala tedanjih 1000 gasilskih društev s 54 000 člani. V današnji informacijsko in kulturno razviti družbi gasilska društva kot prostovoljne, samostojne in nestranske organizacije svoje človekoljubno poslanstvo uresničujejo predvsem na področju požarnega varstva in širšem področju varstva pred naravnimi in civilizacijskimi nesrečami. Društva v svoje vzgojno-izobraževalne programe in programe prostočasnosti vključujejo vse več doraščajoče mladine, žensk in starejših ljudi. S tem pomembno dopolnjujejo možnosti interesnega združevanja teh skupin prebivalstva. Ob pomanjkanju medčloveških odnosov pa se zlasti na podeželju ponovno krepi tudi njihova družbeno povezovalna in združevalna vloga.

Z zakonom je določeno, da je gasilec oseba, ki poklicno ali prostovoljno (nepoklicno) opravlja operativne naloge gasilstva in je psihofizično in zdravstveno sposobna ter strokovno usposobljena za opravljanje teh nalog. Gasilec, ki prostovoljno opravlja naloge gasilstva (prostovoljni gasilec), je oseba, stara od 18 do 63 let (ženske do 50 let).

Poklicni gasilci imajo pravice iz delovnega razmerja na podlagi splošnih predpisov o delovnih razmerjih, zakona o gasilstvu ter kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti v republiki Sloveniji. Poklicnim gasilcem se zaradi posebnih delovnih razmer in odgovornosti prizna zavarovalna doba, ki se šteje s povečanjem.

Prostovoljni gasilec, ki se med opravljanjem nalog gasilstva ali med usposabljanjem poškoduje ali zaradi opravljanja teh

Preglednica 1. Pregled požarov v Sloveniji v obdobju od 1994. do 1998. leta
Table 1. Fires in Slovenia in the period from 1994 to 1998

leto year	vsi požari total fires	požari v naravi wildfires	požari na objektih structural fires	požari na prometnih sredstvih fires on transportation modes
1994	2510	838	1360	312
1995	2913	1095	1481	337
1996	2854	1079	1403	372
1997	3639	1563	1649	427
1998 (1. poll.)	2397	1554	654	189

Zakonodaja

Gasilstvo se organizira in opravlja svojo dejavnost na podlagi zakonodaje, ki je bila skoraj v celoti sprejeta po osamosvojitvi Slovenije. Društva ureja zakon o društvih (4), gasilsko službo pa zakon o gasilstvu (5) in delno zakon o varstvu pred požarom (6). Povezovanje gasilstva v enoten sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ureja zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki je krovni zakon na tem področju (7).

Omenjeni zakoni urejajo status gasilskih organizacij in gasilcev na mednarodno primerljiv način. Gasilstvo je po zakonu obvezna lokalna javna služba, katere opravljanje zagotavljajo lokalne skupnosti in država. Lokalne skupnosti na podlagi načrtov varstva pred požari zagotavljajo organiziranost, opremljanje in delovanje gasilstva. Država pa zagotavlja predvsem skladen razvoj gasilstva v državi, izobraževanje gasilskih kadrov, sofinanciranje nalog zaščite in reševanja ob nesrečah v prometu in nesrečah z nevarnimi snovmi, delovanje enotnega sistema zvez ter sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja.

nalog zboli, je zavarovan po predpisih o zdravstvenem, pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Prostovoljnemu gasilcu, ki ni zaposlen ali za katerega je to ugodnejše, pripada nadomestilo za čas odsotnosti z dela zaradi poškodbe pri opravljanju nalog gasilstva v višini 100 % povprečne mesečne plače v državi.

Prostovoljni gasilec, ki se je pri opravljanju nalog gasilstva ali med usposabljanjem poškodoval brez svoje krivde tako, da je njegov organizem okvarjen najmanj za 20 % po predpisih o vojnih invalidih, ima pravico do enkratne denarne pomoči, ki ne sme biti manjša od dvanajstih povprečnih plač zaposlenih v državi. Če pa je prostovoljni gasilec pri opravljanju nalog gasilstva ali med usposabljanjem izgubil življenje, imajo njegovi družinski člani pravico do pokojnine, enkratne denarne pomoči in povračila stroškov prevoza in pogreba.

Prostovoljnemu gasilcu pripada med opravljanjem nalog gasilstva in usposabljanjem nadomestilo plače. Če traja gasilska intervencija več kot štiri ure, imajo gasilci, ki v njej sodelujejo, tudi pravico do brezplačne prehrane.

Preglednica 2. Pregled poškodovanih in mrtvih v požarih v Sloveniji v obdobju od 1994. do 1998. leta
Table 2. Fire injuries and casualties in Slovenia in the period from 1994 to 1998

leto year	vsi poškod. total injured	poškodovani gasilci injured fireman	vsi smrtni primeri total casualties	smrtni primeri med gasilci casualties among fireman
1994	110	37	10	0
1995	120	30	28	1
1996	125	57	27	0
1997	143	36	29	0
1998	10	0	4	0

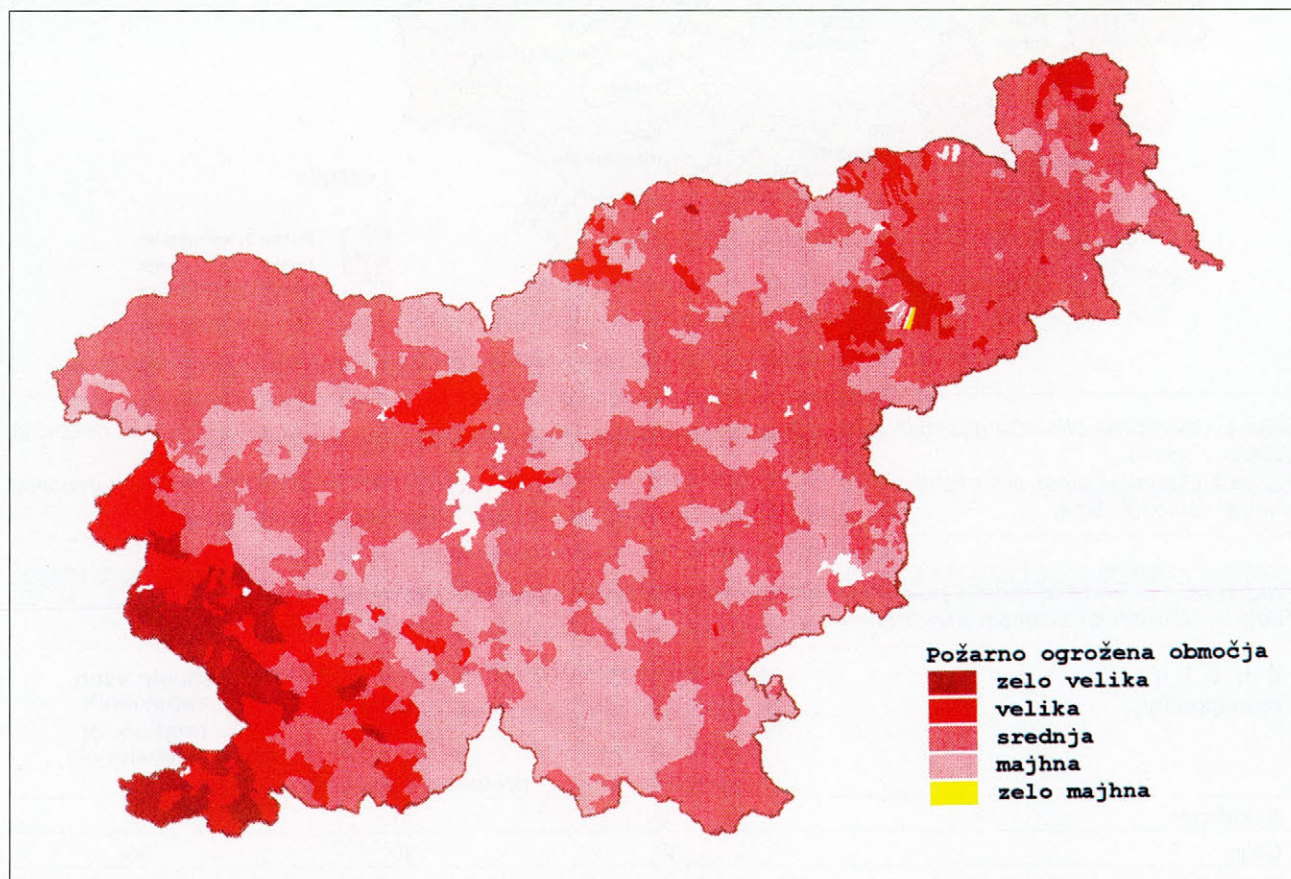
Naloge gasilstva

Gasilstvo je obvezna lokalna javna služba, katere trajno in nemoteno opravljanje zagotavljajo občine in država. Naloge gasilske službe so predvsem gašenje in reševanje ob požarih, izvajanje preventivnih nalog varstva pred požarom ter opravljanje določenih nalog zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah. Gasilska služba se glede na svojo operativno pripravljenost, usposobljenost in opremljenost postopno razvija v splošno reševalno službo.

Težišče delovanja gasilske službe je v občini. Gasilsko službo opravljajo prostovoljne in poklicne gasilske enote, ki se organizirajo po naseljih, krajevnih skupnostih, na ravni občin ter v posameznih gospodarskih družbah in drugih organizacijah v skladu z merili, ki jih določa vlada republike Slovenije. Gasilske enote se po omenjeni uredbi razvrščajo

- priprava ocen požarne ogroženosti
- priprava požarnih redov
- priprava ukrepov varstva pred požarom v stanovanjskih, poslovnih in industrijskih objektih
- opravljanje požarne straže
- vzdrževanje gasilnih aparatov
- pregledovanje in preizkušanje vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite.

Po zakonu o društvih namreč lahko društvo neposredno opravlja pridobitno dejavnost pod pogoji, ki jih za opravljanje te dejavnosti določa zakon. Pogoj za opravljanje pridobitne dejavnosti je, da se sme presežek prihodkov nad odhodki, ki ga društvo doseže z opravljanjem pridobitne dejavnosti, uporabiti le za doseganje namenov in nalog društev v skladu z njegovim temeljnim aktom.

Slika 3. Požarna ogroženost v naravnem okolju (izdelal: F. Šink)
Figure 3. Fire hazard in a natural environment (autor: F. Šink)

v sedem kategorij.

Ob večjih požarih in drugih nesrečah se gasilske enote po načelu sosedске pomoči med občinami vključujejo v skupne akcije zaščite in reševanja v okviru dveh ali več občin. Po sklepu vlade republike Slovenije 40 gasilskih enot opravlja naloge zaščite in reševanja širšega pomena. Gre predvsem za naloge zaščite in reševanja ob nesrečah v prometu in raznih ekoloških nesrečah.

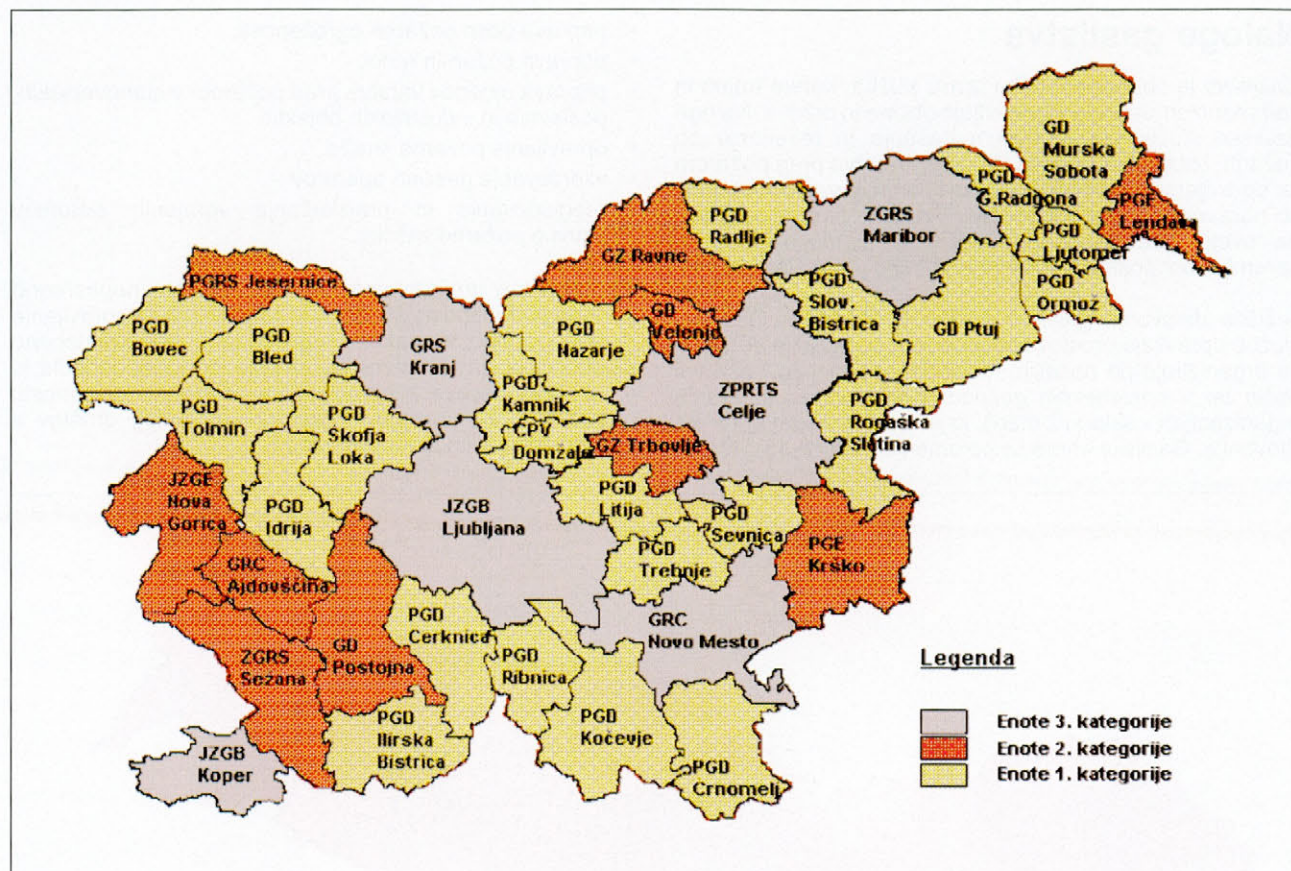
Gasilske organizacije lahko na podlagi zakona o varstvu pred požarom poleg gasilske službe po pooblastilu opravljajo še naslednje naloge varstva pred požarom:

- usposabljanje zaposlenih za varstvo pred požarom ter usposabljanje odgovornih ljudi s posebnimi pooblastili za izvajanje ukrepov varstva pred požarom

Stanje poklicnega gasilstva

Poklicno gasilstvo sestavlja 14 poklicnih gasilskih enot, ki so jih kot javni zavod ustanovile občine Ajdovščina, Celje, Jesenice, Koper, Kranj, Krško, Lendava, Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Novo mesto, Ravne na Koroškem, Sežana in Trbovlje. V teh javnih zavodih je zaposlenih skupno 523 delavcev, od tega 466 gasilcev. Od zaposlenih vsak sedmi ne opravlja operativnih nalog gasilstva, temveč se ukvarja s servisno dejavnostjo ali pa opravlja administrativno-tehnične naloge.

Sestava poklicnih gasilskih enot po izobrazbi gasilcev ni zadovoljiva, saj ima dokončano višjo in visoko šolo vsega 3,6 % vseh zaposlenih. Večina redno zaposlenih gasilcev ima srednjo poklicno izobrazbo (IV. stopnja).

Slika 4. Operativna območja gasilskih enot, ki so zadolžene za ukrepanje ob nesrečah v prometu in ekoloških nesrečah (izdelal: F. Šink)

Figure 4. Operation areas of firefighting units responsible for interventions in the event of traffic accidents and environmental disaster (autor: F. Šink)

Preglednica 3. Pregled števila poklicnih gasilcev po občinah, s stanjem 31. 12. 1997

Table 3. Number of professional firemen according to municipalities on 31 December, 1997

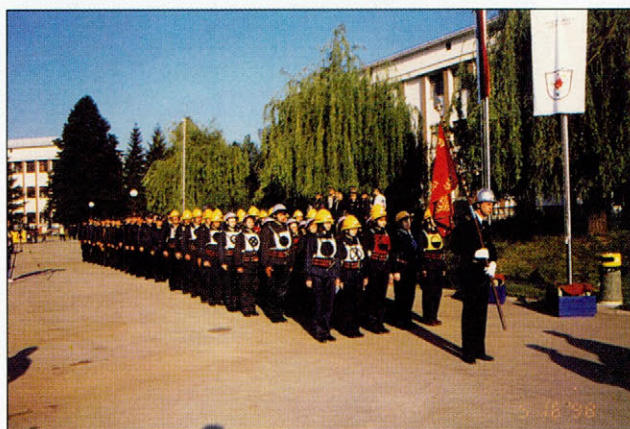
o b č i n a municipality	število poklicnih gasilcev po merilih no. of professional firemen acc. to criteria	dejansko število poklicnih gasilcev actual no. of professional firemen	število vseh zaposlenih total no. of professionals
Ajdovščina	8	11	11
Celje	38	30	35
Jesenice	12	25	26
Koper	36	38	48
Kranj	39	42	47
Krško	6	44	54
Lendava	-	25	27
Ljubljana	144	104	121
Maribor	74	66	77
Nova Gorica	27	20	24
Novo mesto	31	36	39
Ravne na Koroškem	7	14	18
Sežana	6	10	13
Trbovlje	11	11	12
skupaj	439	476	552

opomba: v koloni tri je predstavljeno zahtevano število operativnih gasilcev
note: the required number of front firemen is shown in column 3.

Po merilih večine evropskih držav bi se v Sloveniji poklicne gasilske enote lahko organizirale le v mestih z več kot 100 000 prebivalci ter v občinah, kjer so poklicnim gasilskim enotam zaupane posebne naloge.

Stanje prostovoljnega gasilstva

V Sloveniji deluje 1292 prostovoljnih gasilskih društev. Gasilska društva se povezujejo v (občinske oziroma območne) gasilske zveze, vse skupaj pa v Gasilsko zvezo Slovenije, ki je najvišja oblika povezovanja gasilskih organizacij v državi.

Slika 5. Prihod gasilcev na prizorišče državnega tekmovanja leta 1998 v Novem mestu (foto: B. Ušeničnik)
Figure 5. Arrival of firemen at the 1998 national competition in Novo mesto (photo: B. Ušeničnik)

V vseh prostovoljnih gasilskih enotah deluje 44 078 gasilcev. V Sloveniji je v povprečju 22,16 gasilca na tisoč prebivalcev oziroma 2,2 gasilca na km². Gostota gasilcev (število gasilcev na tisoč prebivalcev) je največja na Dolenjskem (52,85 gasilca na tisoč prebivalcev), v Prekmurju (48,72) in Podravju (37,02), najmanjša pa v južni Primorski (7,88), vzhodni Štajerski (10,11) in severni Primorski (11,91). Na Krasu in v submediteranskem delu države, kjer je požarna ogroženost naravnega okolja največja, je najmanj gasilcev.

Podatki o izobrazbeni sestavi prostovoljnih gasilcev kažejo, da ima 67,8 % vseh gasilcev srednjo poklicno (IV. stopnja) ali srednjo strokovno izobrazbo (V. stopnja), 18,7 % osnovnošolsko, 10,1 % višješolsko in 3,3 % visokošolsko izobrazbo.

Slika 6. Državno tekmovanje gasilcev v Novem mestu leta 1998 (foto: B. Ušeničnik)
Figure 6. 1998 National Firefighters' competition in Novo mesto (photo: B. Ušeničnik)

Opremljenost prostovoljnih gasilskih enot z gasilskimi vozili, izolirnimi dihalnimi aparati in prenosnimi motornimi brizgalnami je razvidna iz podatkov v preglednici 5.

Tuje izkušnje

V Evropi ima gasilstvo mnogo skupnih značilnosti. Večinoma spada v občinsko pristojnost. V državni pristojnosti so predvsem zakonodaja, usposabljanje, obveščanje in inšpekcijski nadzor. Država sofinancira le tisti del gasilske dejavnosti, ki ima širši družbeni pomen. V večini držav prevladujejo prostovoljni gasilci. Poklicne gasilske enote imajo le večja mesta. Slovenija sodi v krog držav z največjim številom prostovoljnih gasilcev. Pred njo so le Avstrija, Švica in Latvija.

Preglednica 4. Pregled števila prostovoljnih gasilcev po regijah glede na površino in prebivalce
Table 4. Number of voluntary firemen according to regions

regije region	površina v km ² area (km ²)	št. preb. population	št. vseh gasilcev total no. of firemen	št. gasilcev na km ² no. of firemen per km ²	št. gasilcev na 1000 preb. no. of firemen per 1000 inhabitants
dolenjska	1601,74	101 345	5356	3,34	52,85
pomurska	1337,64	130 119	6339	4,74	48,72
podravska	858,99	87 460	3238	3,77	37,02
posavska	708,21	55 080	1392	1,97	25,27
gorenjska	2136,60	194 681	4435	2,08	22,78
zahodnoštajerska	2384,46	257 659	5693	2,39	22,10
notranjska	2116,44	72 573	1530	0,72	21,08
koroška	1036,81	76 663	1466	1,41	19,12
ljubljska	3809,22	530 765	9381	2,46	17,67
zasavska	263,54	46 790	802	3,04	17,14
severnoprimorska	2324,71	119 921	1428	0,61	11,91
vzhodnoštajerska	1310,42	237 369	2400	1,83	10,11
obalna	384,20	78 425	618	1,61	7,88
skupaj:	20 272,98	1 988 850	44 078	2,17	22,16

Preglednica 5. Opremljenost prostovoljnih gasilskih enot z gasilskimi vozili, izolirnimi dihalnimi aparati in motornimi brizgalnami

Table 5. Number of fire extinction vehicles, breathing apparatuses and motorized pumps available to voluntary firefighting units

vrsta vozil oz. opreme type of vehicle or equipment	starost do 5 let age up to 5 years	6-10 let 6- 10 years	11-15 let 11-15 years	15-20 let 15-20 years	nad 20 over 20 years
poveljniška vozila	49	47	34	21	8
vozila za moštvo	25	26	21	23	6
gasilska vozila	193	233	262	237	222
gasilska vozila - cisterne	59	77	99	124	117
gasilska vozila s prahom	0	2	7	2	3
gasilska vozila s prahom in vodo	4	9	8	3	1
vozila za gašenje gozdnih požarov	11	13	8	5	9
avtolestve	0	2	3	3	7
tehnična vozila	11	9	4	3	2
vozila za prevoz orodja in opreme	4	8	15	4	9
vozila za prevoz gasilskih sredstev	0	1	0	0	1
izolirni dihalni aparati na zrak	436	1286	-	-	-
izolirni dihalni aparati na kisik	52	186	-	-	-
kompresor za polnjenje jeklenk z zrakom	9	18	-	-	-
motorne brizgalne	-	358	-	1449	903

Preglednica 6. Pregled števila gasilcev po posameznih državah

Table 6. Number of firemen according to countries

države country	št. prebiv. population	št. poklicnih gasilcev no. of professional firemen	št. gasilcev na 1000 prebiv. no. of firemen per 1000 inhabitants
AVSTRIJA	7 795 786	3197	37,76
ŠVICA	6 500 000	1500	31,00
LETONIJA	2 590 000	3319	25,99
SLOVENIJA	1 988 850	474	1,64
LUKSEMBURG	380 000	117	16,88
ZR NEMČIJA	79 800 000	28 000	14,57
ČEŠKA R.	10 306 120	6680	13,73
MADŽARSKA	10 500 000	9140	9,44
ROMUNIJA	22 760 449	11 000	6,79
FRANCIJA	55 700 000	29 810	4,28
ZDA	248 709 873	253 000	4,12
FINSKA	4 975 000	4683	4,00
NORVEŠKA	4 257 000	2710	3,34
ESTONIJA	1 500 000	1550	2,87
ŠVEDSKA	8 500 000	6600	2,71
NIZOZEMSKA	14 000 000	3753	1,87
RUSKA FEDER.	148 700 000	138 380	1,70
BELGIJA	10 021 997	5003	1,64
DANSKA	5 130 000	1720	1,31
VEL. BRITANIJA	57 566 000	40 085	1,05
IRSKA	3 500 000	1213	0,90
BOLGARIJA	8 860 000	2545	0,67
GRČIJA	10 000 000	6400	0,64
ITALIJA	57 000 000	24 000	0,49

Preglednica 7. Organiziranost gasilstva v Avstriji
Table 7. Organization of firefighting service in Austria

dežele provincie	število preb. population	št. vseh gasilcev total firemen	prost. gas. en. voluntary firefighting	ustanovitelj poklicne GE founder of professional FU units	št. preb. population	št. poklic. gasilcev no. of prof. firemen	št. gas. na 1000 preb. no. of firemen per 1000 inhab.
Gradiščanska	276 810	13 386	320	-	-	-	48,3
Koroška	565 384	19 459	400	CELOVEC	80 000	54	34,4
Spodnja Avstrija	1 575 352	81 272	1664	-	-	-	51,5
Zgornja Avstrija	1 403 226	79 231	897	LINZ	210 000	170	56,5
Solnograška	511 637	15 118	119	SALZBURG	511 000	112	29,5
Štajerska	1 207 208	43 054	700	GRAZ	250 000	232	35,6
Tirolska	652 000	31 500	340	INNSBRUCK	120 000	100	48,3
Vorarlberg	357 240	9980	100	-	-	-	27,9
Dunaj	1 636 400	3065	2	DUNAJ	1 636 400	1700	1,8
Avstrija skupaj:	8 158 662	293 000	4562			2408	35,9

Preglednica 8. Pregled števila poklicnih gasilcev po posameznih deželah v ZR Nemčiji
Table 8. No. of professional firemen in the provinces of Germany

zvezna država provincie	ustanovitelj GE founder of FU	št. preb. population	število poklicnih gasilcev no. of prof. firemen
Baden wirttemberg	Stuttgart	9 618 000	1380
Bavarska	Munchen	11 220 000	2556
Berlin	Berlin	3 410 000	4039
Bremen	Bremen	673 000	816
Hamburg	Hamburg	1 630 000	2281
Hessen	Wiesbaden	5 660 000	1688
Niedersachsen	Hannover	7 300 000	0
Nordrhein-Westfalija	Dusseldorf	17 100 000	7282
Rheinland-Pflanz	Mainz	3 700 000	810
Saarland	Saarbrucken	1 060 000	171
Schleswig-Holstein	Kiel	2 600 000	729
Brandenburg	Postdam	2 640 000	471
Mecklenburg-Vorp.	Rostock	1 960 000	774
Sachsen	Dresden	4 900 000	1467
Sachsen-Anhalt	Halle	2 970 000	528
Thuringen	Leipzig	2 410 000	629
ZR Nemčija skupaj:		78 930 000	25 521

Izobraževanje in usposabljanje

Trenutno poteka na podlagi zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju le program izobraževanja gasilcev za poklic gasilec-tehnični reševalec. V ta program, ki traja šest mesecev, se lahko vključijo kandidati, ki so končali srednjo poklicno šolo. V pripravi so tudi programi za izobraževanje poklicnih gasilcev na višjih stopnjah.

Usposabljanje gasilcev poteka po programih, ki jih je na predlog Gasilske zveze Slovenije ali na predlog Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje določil minister, pristojen za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. V izobraževalnem centru za zaščito in reševanje Republike Slovenije poteka 20 različnih programov usposabljanja gasilcev. Množične oblike usposabljanja gasilcev izvajajo gasilska društva in zveze.

Vodenje gasilskih intervencij

Za stanje na področju varstva pred požarom kot tudi na širšem področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so po zakonu odgovorni župani in vlada RS. Neposredno operativno strokovno vodenje gasilskih intervencij je v pristojnosti gasilskih poveljnikov.

Za vsako gasilsko enoto je načelno določeno območje njenega delovanja, ki ga mora upoštevati center za obveščanje pri aktiviranju posameznih gasilskih enot ob požarih in drugih nesrečah. Pri aktiviranju gasilskih enot se uveljavlja načelo postopnosti, ki pomeni, da se ob požaru ali drugi nesreči najprej aktivirajo sile, ki so na voljo v občini, če teh ni dovolj, se za pomoč zaprosi sosednje občine, v skrajnih primerih pa tudi druge občine z območja regije ali države.

Gasilsko enoto o požaru obvesti pristojni regijski center za obveščanje, ki je pristojen tudi za njeno aktiviranje v skladu z načrtom zaščite in reševanja.

Vodja gasilske intervencije samostojno vodi gasilsko intervencijo. Ob velikih požarih in drugih nesrečah, ko se aktivira širši sistem zaščite in reševanja v občini, mora vodja intervencije upoštevati odločitve pristojnega poveljnika Civilne zaščite, vendar je tudi v tem primeru neposredno vodenje gasilske intervencije v pristojnosti vodje gasilske intervencije oziroma gasilskega poveljnika.

Poveljnik in štab Civilne zaščite pri vodenju ne posegata v sistem vodenja gasilskih enot. Poveljnik CZ vodi zaščitne in reševalne akcije le ob večjih nesrečah, ko pri zaščiti in reševanju sodeluje več različnih reševalnih služb. V takih primerih predvsem določa prednostne naloge in težišča pri izvajanju nalog zaščite in reševanja, usklajuje in povezuje dejavnosti različnih reševalnih služb ter zagotavlja logistično in drugo podporo.

Tudi intervencije ob velikih gozdnih požarih, ko v njih sodelujejo različne reševalne službe, tudi helikopterji policije ali Slovenske vojske, vodijo gasilski poveljniki, pristojni poveljnik in štab CZ pa jim pri tem zagotavljata logistično in drugo podporo.

Opazovanje, obveščanje in alarmiranje

V Sloveniji je vzpostavljen enoten informacijski sistem o naravnih in drugih nesrečah, ki vključuje tudi varstvo pred

požarom. Ta sistem urejata uredba o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter navodilo za obveščanje o naravnih in drugih nesrečah (8, 9). V omenjeni uredbi so urejene obveznosti državljanov, gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij, organov lokalnih skupnosti ter državnih organov glede sporočanja podatkov o nevarnostih in nesrečah; z navodilom pa je določena metodologija zbiranja, obdelave, shranjevanja, posredovanja in uporabe podatkov, pomembnih za varstvo pred požari in drugimi nesrečami.

Po teh predpisih mora vsaka gasilska enota, ki je pozvana na gasilsko ali drugo reševalno intervencijo, pristojnemu centru za obveščanje sporočiti odhod na intervencijo in razmere na kraju nesreče. V petih dneh po končani intervenciji pa mora pristojnemu centru za obveščanje poslati poročilo o intervenciji.

Na začetku leta 1997 je bila v Sloveniji uveljavljena tudi enotna telefonska številka 112 za klic v sili. To številko je kot obvezno v vseh državah Evropske unije predpisal Svet Evrope z odlokom številka 91/396/EEC z dne 19. 7. 1991. Svet Evrope je to številko priporočil tudi vsem pridruženim članicam.

Gasilske enote kot tudi vse druge reševalne službe v sistemu zaščite in reševanja pri svojem delovanju uporabljajo avtonomen sistem radijskih zvez ZARE. V okviru tega sistema se lahko neposredno povezujejo z drugimi gasilskimi enotami ter drugimi reševalnimi službami, prek centrov za obveščanje pa se lahko vključujejo tudi v javno telefonsko omrežje. V teku je tudi osebni klic (paging), ki omogoča tiho pozivanje gasilcev ter pripadnikov drugih reševalnih služb. Osebni klic se posreduje v sistemu zvez ZARE prek oddajnikov zgornje in spodnje oddajniške mreže.

Sistem javnega alarmiranja ob naravnih in drugih nesrečah je v fazi prenove. Pripravlja se projekt javnega alarmiranja, ki naj zagotovi njegovo enotno upravljanje na lokalni, regionalni in državni ravni. Po tem projektu naj bi javnost alarmirali le ob največjih nevarnostih, npr. ob potresu, poplavi, jedrski nesreči, ekološki nesreči, nevarnosti vojaškega napada in še nekaterih drugih. Sistem javnega alarmiranja naj bi do nadaljnjega omogočal tudi selektivno pozivanje gasilcev na gasilske intervencije z uporabo alarmnega znaka za preplah oziroma neposredno nevarnost. S 1. januarjem 1998 so bili na območju države uveljavljeni tudi novi alarmni znaki. Po novem obstajajo alarmni znaki - napoved bližajoče se nevarnosti (svarilo pred nevarnostjo), preplah oziroma neposredna nevarnost naravne ali druge nesreče ter prenehanje nevarnosti, ki se uporablja tudi za preizkušanje siren.

Financiranje

Dejavnost gasilske službe se financira s sredstvi: proračuna republike Slovenije, proračunov lokalnih skupnosti, sredstev požarnega sklada, dohodkov iz lastnih dejavnosti gasilskih organizacij ter prostovoljnih prispevkov fizičnih in pravnih oseb. Vsi prihodki in izdatki za financiranje dejavnosti gasilske službe ter drugih nalog varstva pred požarom, tudi sredstva požarnega sklada, morajo biti zajeti in izkazani v proračunu države in občin. Sredstva proračuna se lahko uporabljajo le, če so izpolnjeni vsi z zakonom določeni pogoji. Za oblikovanje in uporabo sredstev proračuna občine veljajo načelno enaka merila kot za oblikovanje in uporabo sredstev proračuna republike Slovenije.

Leta 1996 so bila uveljavljena nova merila za oblikovanje in porabo sredstev za financiranje zagotovljene javne porabe občin na področju varstva pred požarom. Nova merila so dolgoročno usmerjena v zagotavljanje približno enake

Preglednica 9. Pregled telefonskih števil za klic v sili v posameznih evropskih državah
Table 9. Emergency telephone numbers in European countries

države country	klicna št. policije tel. no. of police	klicna št. gasilcev tel. no. of fireman	klicna št. reševalcev (pp) tel. no. of rescue service
Avstrija	133	122	144
Belgija	101	100	100
Češka republ.	158	150	155
Danska	v imeniku	112	112
Finska	10022	112	112
Francija	17	18	15
Grčija	100	166	166
Italija	113,112	115	118
Luksemburg	113	112	112
Madžarska	07	04	04
ZR Nemčija	110	112	112
Nizozemska	06-11	06-11	06-11
Norveška	112	110	113
Poljska	997	999	999
Portugalska		115	115
Republika Irska	999	999	999
Slovenija	113	112	112
Švedska	112	112	112
Švica	117	144	144
Turčija	155	112	112
Velika Britanija	999	999	999

Preglednica 10. Pregled sredstev za varstvo pred požarom ter zaščito in reševanje v okviru javne porabe občin v obdobju od 1992. do 1998. leta**Table 10. Funds allocated by municipalities for fire prevention, protection and rescue activities in the period from 1992 to 1998**

leto year	sredstva za varstvo pred požarom (v sit) fire prevention	sredstva požarnega sklada fire fund	skupaj sredstva za varstvo pred požarom total funds for fire prevention	sredstva za zaščito in reševanje protection and rescue	vsa sredstva skupaj total	index rasti index
1992	777.452.000		777.452.000	156.000.000	933.452.000	100
1993	964.361.000		964.361.000	213.559.125	1.177.920.125	126
1994	1.350.100.000	394.308.000	1.744.408.000	296.380.000	2.040.788.000	173
1995	1.620.119.118	618.204.246	2.238.323.364	394.080.882	2.632.404.246	129
1996	1.893.338.177	707.664.537	2.601.002.714	455.636.948	3.056.639.662	116
1997	2.123.738.613	787.614.657	2.911.353.270	566.644.277	3.477.997.547	114
1998	2.294.400.000	850.000.000*	3.144.400.000	711.800.000	3.856.200.000	111

* sredstva, zbrana do konca oktobra 1998

Preglednica 11. Pregled sredstev požarnega sklada v obdobju od 1994. do 1996. leta**Table 11. Funds of the Fire Fund in the period from 1994 to 1996**

leto year	vsa sredstva skupaj (v sit) total funds	indeks rasti index	sredstva, nakazana lokalnim skupnostim funds allocated to local communities	sredstva za naloge širšega druženega pomena funds for tasks on a national level
1994	394.308.000	100	355.882.418	38.425.582
1995	618.204.246	157	378.062.863	240.141.383
1996	707.664.537	114	348.974.702	358.689.835
1997	787.614.657	111	422.261.808	365.352.849
1998	850.000.000*	108	425.000.000	425.000.000

* sredstva, zbrana do konca oktobra 1998

stopnje varnosti vsem prebivalcem, ne glede na to, kje prebivajo. Tako se sredstva za javno porabo občin na področju varstva pred požarom določajo na podlagi enotnih meril, ki upoštevajo:

- število prebivalcev v občini
- velikost ozemlja občine
- stopnjo ogroženosti občine
- število vseh potrebnih gasilcev in
- število potrebnih poklicnih gasilcev.

Pri tem imata največjo težo število potrebnih gasilcev in število prebivalcev v občini.

Sredstva požarnega sklada so se v zadnjih letih v skladu z zakonom o izvrševanju proračuna republike Slovenije delila po ključu 50 : 50 za uresničevanje občinskih programov in državnega programa varstva pred požarom.

Občine lahko na podlagi zakona o varstvu pred požarom uvedejo požarni davek. Tudi zakon o lokalni samoupravi (10) določa, da občina lahko predpisuje druge davke, določene z zakonom pod pogoji, ki jih določa zakon, vendar sistemska zakonodaja o davkih uvedbe požarnega davka zaenkrat še ne predvideva.

Gasilske enote ustvarjajo prihodek tudi z lastno dejavnostjo, zlasti za opravljanje nalog varstva pred požarom na podlagi že omenjenih pooblastil. Deleži prihodkov poklicnih gasilskih enot od njihove lastne dejavnosti znašajo 2 do 45 % vseh prihodkov.

Slika 7. Dobitniki najvišjih gasilskih priznanj za leto 1998 na 13. kongresu Gasilske zveze Slovenije (foto: B. Ušeničnik)
Figure 7. The winners of the highest 1998 firefighting awards at the 13th Congress of the Slovenian Firefighters' Association (photo: B. Ušeničnik)

Razvojne usmeritve

Odbor za obrambo državnega zbora republike Slovenije in Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje Ministrstva za obrambo sta 28. februarja 1998 v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS na Igu organizirala posvetovanje o stanju in problematiki gasilstva v Sloveniji. Posvetovanja se je udeležilo več kot 120 predstavnikov gasilskih društev, gasilskih zvez, poklicnih gasilskih organizacij, poslancev v državnem zboru, predstavnikov uprave RS za zaščito in reševanje, uprav za obrambo ter drugih zainteresiranih organov in organizacij. Udeleženci posvetovanja so na podlagi gradiva in razprav ocenili, da se je slovensko gasilstvo v dosedanem obdobju razvilo v najširšo, dobro organizirano strokovno in visoko motivirano reševalno službo, ki ni namenjena le izvajanju požarnih intervencij, temveč tudi opravljanju splošnih reševalnih nalog ob naravnih in drugih nesrečah. Slovensko gasilstvo glede na njegovo množičnost, organiziranost in usposobljenost predstavlja enega izmed temeljev sistema zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah. Na tem posvetovanju so bila sprejeta ta stališča in usmeritve za nadaljnji razvoj in delovanje gasilstva v republiki Sloveniji:

I.

1. Gasilsko organizacijo je treba razvijati tudi dolgoročno usklajeno s poudarkom na njeni humanitarni naravi, nepolitičnosti, povezanosti prostovoljnega in poklicnega gasilstva in kot sestavni del sistema varstva pred naravnimi in drugimi

Sliki 8 in 9. Gasilska povorka na 13. kongresu Gasilske zveze Slovenije leta 1998 v Sežani (foto: B. Ušeničnik)

Figure 8. and 9. Firefighters' parade on the occasion of the 13th Congress of the Slovenian Firefighters' Association in 1998 in Sežana (photo: B. Ušeničnik)

nesrečami, ki mora biti normativno, organizacijsko in funkcionalno avtonomen.

2. Gasilsko organizacijo je treba prilagoditi ocenam ogroženosti na območju posameznih delov države kot najširši in najbolj številni del sil za zaščito, reševanje in pomoč. Dolgoročno je za to treba spodbujati povečevanje številčnega obsega prostovoljnega gasilstva na zahodnem delu države, kjer je največja razlika med razvitostjo gasilstva in ogroženostjo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

3. Gasilsko organizacijo je treba obravnavati kot celoto. Treba je povezovati in zagotavljati sodelovanje med njenim prostovoljnim in poklicnim delom ter pri prostovoljnem delu gasilstva posebej upoštevati poleg operativnega delovanja tudi druge dejavnosti, ki jih opravljajo prostovoljna gasilska društva.

4. Uprava RS za zaščito in reševanje, Gasilska zveza Slovenije in Združenje poklicnih gasilcev morajo razviti kot stalne oblike povezovanja in sodelovanja dejavnosti, ki bodo omogočale na strokovnem področju upoštevanje interesov prostovoljnega in poklicnega gasilstva, njuno medsebojno povezovanje in sodelovanje ne glede na sedanjo normativno ureditev, ki takšnega sodelovanja ne predvideva (predpisi o društvih).

5. Spremljati je treba nastajanje pokrajin in po potrebi pokrajinski organiziranosti prilagoditi tudi organiziranost gasilstva prek ustreznih oblik, ki pa praviloma ne bodo profesionalizirane. Povezovanje na pokrajinski ravni naj omogoči predvsem združevanje operativnih dejavnosti gasilstva na določenem zemljepisnem, urbanem in drugače povezanem območju.

6. Tudi dolgoročno mora biti zagotovljeno (ne glede na normativno ureditev) povezovanje in zagotavljanje enotnosti pri razvoju in operativnem delovanju prostovoljnega gasilstva na območju celotne države. Tako vlogo mora zagotavljati zlasti Gasilska zveza Slovenije, povezovanje na ravni lokalnih skupnosti pa mora ostati predvsem odraz lokalnih interesov in potreb. Vse oblike medsebojnega povezovanja morajo biti kar najbolj racionalne in čim manj profesionalizirane.

7. Z namenom, da se zagotovi nadaljnje zvečanje operativne pripravljenosti in usklajen razvoj organizacije z razvojem stroke, je treba načrtno pomlajevati organe vodenja v gasilski organizaciji in pri tem ustrezno poudariti tudi vključevanje žensk in še posebej mladine. Brez pomlajevanja organov vodenja, posodabljanja in motiviranja mladih v gasilstvu ne bo možno zagotoviti ustreznega napredka. V organe je treba vključiti več visokoizobraženega kadra.

8. Ponovno je treba preučiti sedanje rešitve glede pooblaščenih gasilskih organizacij za opravljanje intervencij ob nesrečah z nevarnimi snovmi in ob nesrečah v prometu, tako da se upoštevajo dosedanje izkušnje, število intervencij, določitev operativnih območij in druga dejstva in po potrebi sedanjo organizacijo dopolniti.

9. Dolgoročno je treba ohraniti pri razvoju in delovanju gasilstva težišče v lokalnih skupnostih. Se jasneje naj se uveljavlja odgovornost in pristojnost lokalnih skupnosti za organizacijo gasilske službe in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč. Le za določene programe, ki presegajo območje lokalnih skupnosti,

naj se ohrani pristojnost države tako z vidika organizacije kot tudi financiranja.

10. V letu 1998 je treba predložiti državnemu zboru nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Njegov sestavni del mora biti tudi področje varstva pred požarom in gasilstva.

11. Pri urejanju strokovnih vprašanj varstva pred požarom in gasilstva naj se večji pomen in vloga da tudi Združenju slovenskih poklicnih gasilcev.

12. Pri razvoju poklicnega gasilstva je dolgoročno treba upoštevati standarde, ki veljajo v primerljivih evropskih državah, pri čemer pa ne smejo biti zanemarjene ogroženost niti značilnosti in naravne danosti slovenskega prostora.

13. Obseg in načine izvajanja nadomestne civilne službe na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je treba izpopolniti in razširiti. Nadomestno civilno službo naj se začne čim prej opravljati ob zagotovitvi potrebnih pogojev tudi v poklicnih gasilskih sestavah in ne samo v centru v Sežani. Uprava RS za zaščito in reševanje naj v sodelovanju z drugimi ministrstvi zagotovi, da se bo pri opravljanju nadomestne civilne službe prednost dajala tistim organizacijam, ki delujejo v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ter še posebej tistim, ki razvijajo ali predstavljajo sile za zaščito, reševanje in pomoč.

14. Načrtno je treba iskati možnosti za prezaposlovanje oziroma prerazporejanje poklicnih gasilcev, ki zaradi starostnih ali zdravstvenih omejitev ne morejo uspešno opravljati operativnega dela. Pri tem naj se preučijo tudi možnosti v okviru sistema za opazovanje, obveščanje in alarmiranje.

15. Pospeši naj se priprava ocen požarne ogroženosti v lokalnih skupnostih, ki so bistvenega pomena za učinkovito organizacijo tako varstva pred požarom kot tudi za organizacijo gasilske službe.

III.

1. Zakon o varstvu pred požarom in zakon o gasilstvu je treba uskladiti s predpisi o društvih.

2. Preučijo naj se dosedanje izkušnje pri uporabi in uveljavljanju uredbe o merilih za organizacijo Civilne zaščite in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč ter pripravi potrebne spremembe in dopolnitve te uredbe. Predvsem je treba zagotoviti, da bo z uredbo uveljavljeno stanje, ki bo odraz ogroženosti na eni strani in na drugi strani realnih možnosti lokalnih skupnosti ter države, da predpisane sile za zaščito, reševanje in pomoč tudi razvijejo, opremijo in zagotovijo njihovo operativno uporabnost. Merila naj zato predstavljajo le najnujnejši del sil za zaščito, reševanje in pomoč. Lokalna skupnost, ki želi te sile povečati ali jih nadgraditi, to lahko stori in je predpisi ne omejujejo. To velja tudi za gasilstvo.

3. Prizadevati si je treba, da se pri pripravi predpisov pridobitna gasilska dejavnost, zlasti pa gasilske veselice, oprostito dajatev in da se za njihovo izvedbo ne predpisujejo prezahtevni formalni postopki.

4. V sodelovanju z Ministrstvom za finance naj Uprava RS za zaščito in reševanje pripravi predlog zakonske ureditve požarnega davka v skladu s temelji, ki so že predpisani v zakonu o varstvu pred požarom.

5. Pospešiti in vzpodbuditi je treba aktivnosti (zlasti v Ministrstvu za okolje in prostor) za pripravo izvedbenih predpisov na področju varstva pred požarom, v katerih bodo upoštevane tudi zahteve, ki veljajo v Evropski uniji.

IV.

1. Usposabljanje gasilcev za opravljanje nalog gasilskih enot, ki so širšega pomena, mora potekati načrtno in na ravni države. Prav tako to velja za usposabljanje vodij intervencij ter za usposabljanje za izvajanje notranjih napadov v najvišje kategoriziranih prostovoljnih enotah v posameznih lokalnih skupnostih.

2. V delovanje regijskih centrov za obveščanje, ki so najbolj obremenjeni s številom gasilskih intervencij, je treba postopno vključiti tudi ustrezno usposobljene gasilce iz poklicnih enot ter čim prej vzpostaviti tudi dispečersko službo za nujno medicinsko pomoč. Delo gasilcev v centrih bo sprva bremenilo njihove enote, postopno pa se bo začelo zagotavljati povrnitev njihovih plač s ciljem, da v končni fazi postanejo delavci centrov.

3. Nadaljuje naj se z načrtno nabavo pozivnikov in v letošnjem letu zagotovijo tehnični pogoji za celovito delovanje sistema tihega alarmiranja. Potrebno in racionalno je tudi nadaljevati programe nabave sredstev zvez na ravni države za potrebe lokalnih skupnosti. To naj se upošteva tudi pri načrtovanju porabe sredstev požarnega sklada.

4. Proučijo naj se možnosti, da se opravljajo zdravniški pregledi gasilcev po enotni metodologiji in čim bolj racionalno.

5. Sistem javnega alarmiranja je treba čim prej posodobiti. To velja tako za naloge, ki so v pristojnosti države, kot za tiste, ki so v pristojnosti lokalnih skupnosti. Pri pripravi nacionalnega programa varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami naj se preuči možnost, da bi posodobitev javnega alarmiranja za posebne nevarnosti v celoti zagotovila država.

6. Načrtno naj se nadaljujeta predpisana tipizacija ter standardizacija zaščitne in reševalne opreme ter čim prej tudi s predpisi uredi uveljavitev standardov, ki veljajo v primerljivih evropskih državah.

7. Tudi v prihodnje je treba izboljševati kakovost usposabljanja v skladu z razvojem stroke. Čim prej naj se vzpostavijo tudi manjkajoče oblike izobraževanja poklicnih gasilcev (V. in VII. stopnja). Ne glede na posamezne zahteve naj se dolgoročno uveljavlja načelo, da se izobraževanje poklicnih gasilcev izvaja tako, da se jim zagotovi funkcionalna usposobljenost po pridobitvi predpisane splošne izobrazbe.

8. Nadaljujejo in čim prej naj se zaključijo dejavnosti za določitev operativnih območij enot, kar bo omogočilo tudi racionalnejše in učinkovitejše delo regijskih centrov za obveščanje in drugih reševalnih služb. Končane bi morale biti letos. Smotno bi bilo, da bi se najbližje lokalne skupnosti okoli urbanih centrov, ker so močne gasilske poklicne enote, dogovorile, da te posredujejo tudi zunaj območja, za katerega so ustanovljene.

9. Celovito bi morali preučiti stanje na področju preventivnih dejavnosti in postopno krepiti zlasti uresničevanje pristojnosti in nalog posameznih ministrstev oziroma dejavnosti.

10. Dolgoročno je treba načrtovati zagotovitev organizacijskih, tehničnih in drugih pogojev za preizkušanje in certificiranje zaščitne in reševalne opreme v potrebnem in racionalnem obsegu.

11. Izpopolnijo naj se rešitve za uporabo zrakoplovov ob intervencijah, tako da bo odzivni čas, zlasti ob dela prostih dneh, krajši.

V.

1. Na podlagi dosedanjih izkušenj pri oblikovanju in dograjevanju meril za določitev namembnosti in obsega sredstev javne porabe za področje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (varstvo pred požarom, druga področja zaščite, reševanja in pomoči) v lokalnih skupnostih naj se ta dopolnijo in še v večji meri objektivizirajo. Z njimi naj se poskuša zagotoviti, da bo skupni obseg sredstev javne porabe omogočil v lokalnih skupnostih vzpostavljane gasilske službe kot obvezne v najnujnejšem obsegu in redno obnavljanje zaščitne in reševalne opreme.

2. V naslednjih letih je treba povečati sredstva za financiranje tistih gasilskih organizacij, ki opravljajo naloge širšega pomena za najmanj 20 do 30 %, da bi se zagotovila potrebna reševalna in zaščitna oprema ter izenačila pripravljenost teh enot glede na intenzivnost intervencij. Pri financiranju pripravljenosti teh enot pa je treba upoštevati tudi obseg in število letnih intervencij.

3. Namembnost požarnega sklada naj se ohrani. Prav tako naj se ohrani osnovna delitev sredstev sklada na programe državnega pomena in lokalne skupnosti, saj se prav s programi, ki se izvajajo na ravni države, zagotavlja večja pripravljenost tudi gasilskih enot v lokalnih skupnostih.

4. V zavarovalniški in tudi davčni sistem je treba vključiti rešitve, ki bodo spodbudile delodajalce, da

bodo omogočali sodelovanje gasilcev, njihovih delavcev, na intervencijah in jih zato ne bodo postavljali v neugoden položaj. Te spodbude so nujne, da bi se kakovostno spremenilo razmerje med delodajalci in njihovimi delavci-gasilci, še posebej tam, kjer gasilstvo ni dovolj razvito, intervencij pa je veliko.

5. Z merili za financiranje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v lokalnih skupnostih je v naslednjih letih treba zagotoviti tudi najnujnejšo nabavo zaščitne in reševalne opreme v novih občinah, ki so nastale 1994 oziroma ki bodo nastale predvidoma 1998 in ki nimajo najnujnejših reševalnih služb. Njihove materialne možnosti so skromne.

6. V večji meri morajo tudi pri gasilskih intervencijah ustanovitelji enot začeti terjati povračilo stroškov intervencij, kadar te nastanejo zaradi velike malomarnosti ali naklepno. Pri tem ni pomembna vrsta intervencije. Sodelovati bi morali tudi policija in pravosodni organi.

Literatura

1. Enciklopedija Slovenije, 1989. Gasilstvo, str. 181-183.
2. Božič, B., 1968. Razvoj gasilstva na Slovenskem.
3. Stavbni red, 1875. Zakoni in ukazi za vojvodino Kranjsko, ročna izdaja, 10. zvezek. Učiteljska tiskarna.
4. Zakon o društvih, Uradni list RS, št. 60/95.
5. Zakon o gasilstvu, Uradni list RS, št. 71/93.
6. Zakon o varstvu pred požarom, Uradni list RS, št. 71/93.
7. Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, Uradni list RS, št. 64/94.
8. Uredba o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja, Uradni list RS, št. 45/97.
9. Navodilo za obveščanje o naravnih in drugih nesrečah, Uradni list RS, št. 54/97.
10. Pregled stanja gasilstva v Republiki Sloveniji, 1998. Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje.
11. Poročilo Predsedstva 13. Kongresu Gasilske zveze Slovenije, 1998. Gasilska zveza Slovenije.